

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Égészévre . . . . . 2 frt 60 kr.
Félévre . . . . . 1 „ 30 „
Negyedévre . . . . . 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

SZITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Güllei-út 25. szám. (Köztelék).

Linhart György.

Linhart György tudós tanára a magyaróvári gazdasági akadémiának már huszonöt év óta. Ebből az alkalomból, hogy a tanári pályán 25 évet töltött és a művelt gazdáknak ezrért nevelte fel, a földművelésügyi miniszter is kifejezte Linhart tanárnak szerencsekívánatait és teljes elismerését fejezte ki a szakoktatásügy előbbrevitele érdekében kifejtett buzgó és sikeres működéséért.

A miniszternek, az ország első gazdájának ez az elismerése a legszebb jutalom a tudós tanárnak, a kinek az életrajzát az alábbiakban közöljük:

Linhart György született Budapesten 1844-ben, itt végezte középiskolai tanulmányait s Albrecht főherceg béklyei uradalmában töltött egyévi gazdasági gyakorlat után a m.-óvári felsőbb gazdasági tanintézetre iratkozott be. Egy és fél évet töltvén a béklyei uradalomban, innét Linhart ismereteinek gyarapítására a hallei egyetemre ment, hol a természettudományok tanulmányozásával két évet töltött el. Innen 1869-ben Linhart mint tisztartó, Helena Pavlovna

orosz nagyhercegnő kisoroszországi birtokára hivatott s itt működött egészen 1874-ig, amidőn a magyaróvári gazdasági akadémia rendes tanárává neveztetett ki, a hol a mai napig is működik.

Már mint óvári tanár, főleg hogy kedves tárgyában, a botanikában magát tökéletesítse, kereste fel a strassburgi egyetemet.

Linhart főleg a mikrológia terén fejtett ki kiváló munkálkodást, e téren adta ki legjelentékenyebb művét „Magyarország gombái“-t, mely-

ből 1882—1887-ig öt, 100—100 gombát tartalmazó sorozat jelent meg, több új gombafajt is tartalmazva.

Egyéb külön megjelent munkái a következők: A szőlőpenész; Jelentés a black rot néven ismert szőlőbetegség franciaországi tanulmányozásáról; Vetőmagcsávázási kísérletek; A dohány mozaikbetegsége; A Jensen-féle porüszög elleni védekezés módja; A szőlő black-rot betegsége; A szőlő peronoszpóra betegsége; Szőlőbetegségek; A gabonafélék üszög- és rozsdabetegségei. Ezenkívül több német nyelvű munkát is irt.

Linhart a földművelésügyi miniszterium megbízásából többször járt a külföldön, részint tanulmányúton, részint kiküldetésben, így 1897-ben Németországban, Franciaországban és Svájcban a felsőbb gazdasági oktatásügy tanulmányozására, mely utjáról tapasztalatait „A magyarországi felsőbb gazdasági tanügy újjászervezése“ című könyvében írta meg (Budapest, 1898). Linhart egyik érdeme, hogy a magyar növénykórtani állomás

szervezésén fáradozott, mely állomás a múlt évben az ő vezetése alatt a m.-óvári vetőmagvizsgáló állomás kapcsolatában meg is nyílt s már eddig is élénk tevékenységet fejtett ki.

Linhartot az 1885-iki országos kiállítás alkalmával a svéd király az északi csillagrend lovagkeresztjével tüntette ki, Ő Felsége királyunk 1896-ban az ezredéves kiállítás alkalmával legfelsőbb elismerésében részesítette, a f. évben Ferencz-József-rend lovagkeresztjét adományozta neki.

Linhart György.

A hét története.

(A képviselőház szünete. — Osztrák bonyodalmak. — Mi lesz a kiegyezéssel? — A választások tisztasága. — Stefánia trónörökösne férjhezmenetele.)

Képviselőházunk jelenleg rövid szünetet élvez, ezt az időt a bizottságok felhasználják arra, hogy előkészítsenek néhány fontos törvényjavaslatot. Ezek elseje az állami költségvetésről szól, a másik a választási törvények módosításáról. Jövő hó első napjaiban ismét munkához lát a képviselőház s mindenekelőtt az állami költségvetést tárgyalja le. Azután az Ausztriával való közösügyek elintézésére kerülne a sor. Hanem hát ez kemény dió még most is, hiába puhítják három év óta.

Az Ausztriával való alkotmányos kiegyezés nagyon bajosan fog menni. Hiába ejtették el a régi kormányt, az új kormány sem tud semmire sem menni. Ahogy megnyitották az osztrák országgyűlést, újra megkezdődtek a botrányok. Eddig a németek harcoltak a kormány ellen, most a csehek támadtak reá, de a németek sincsenek vele teljesen megelégedve. Olyan kormányt akarnának, a mely az ő dudájokra tánczolna. Szóval az osztrák pártok kibékítése és a parlament nyugalmának helyreállítása előreláthatólag az új kormánynak sem fog sikerülni. Ha pedig ez nem sikerül, akkor az osztrák parlament nem küldhet ki delegációt. Delegációk nélkül nem lehet megállapítani a közös költségeket. Ennek híján a közös-ügyes viszony sem tartható fenn törvény szerint. Mi lesz tehát? Erre ma sincs felelet.

Isten csodája, hogy a magyarnak türelme még meg nem szakadt. Évek óta lessük már, hogy a drága szomszéd mikor szedi rendbe magát annyira, hogy szóba állhassunk vele. Már elszibbadt a karunk, olyan régóta kínálgatjuk neki azt a szerződést, a melynek mindég ő látta a hasznát. S magunk eközben dolgainkat elhanyagoljuk, a legnagyobb zavarokba jutunk az ő kényeskedése, rakoncátlanokodása, csalafintossága miatt. No de legalább Ő Felsége látja, hogy a magyar ismerte s megtartotta a kötelességét s ha megbomlik köztünk az áldatlan viszony, okát a következményeknek senki reánk nem veheti.

Most tanácskoznak a választások tisztaságának érdekében is. Tudjuk, hogy ezentul a választásoknál elkövetendő visszaéléseket nem a képviselőház bírálja el, hanem mint független bíróság, a m. kir. kuria. Ennek a törvénynek megfelelőleg átdolgozzák most a házszabályokat is. De mozgalmat szándékoznak megindítani azzal a czéllal is, hogy a jövőben a kerületek csakis jól ismert s köztekintélyű polgárokat jelöljenek s ne engedjenek holmi ismeretlen fiatal óriásokat felülről a nyakukba varratni, mint ez Bánffy idejében történt. Erre az üdvös mozgalomra

csakugyan szükség volt már, hogy a törvényhozást, melynek tekintélye utóbb annyira megromlott, ismét a nép igazi képviselőtének tekintessük.

Azt a hirt, hogy gróf *Lónyay* Elemér nőül veszi *Stefánia* trónörökösnet, most már minden oldalról megerősítik. *Lónyay* már át is tért a katolikus vallásra, miután Ő Felsége a házasságba beleegyezését adta. Az esküvőt Londonban tartják meg s egy ideig itt is tartózkodnak majd a *Stefánia* rokonánál, aztán Magyarországra, a *Lónyay* zemplénmegyei birtokára térnek állandó tartózkodásra s a volt trónörökösneből egyszerű magyar grófné lesz. Amennyiben *Lónyay* gróf nem valami gazdag ember, a király évi százezer forint tüpénzzel látja el a volt menyét. Jellemzi királyunk jó szívet, hogy nemcsak akadályt nem háritott *Stefánia* boldogsága elé, de még egyengeti is annak útját. Megtanulta szegény ősz királyunk, hogy mit sem ér az élet kényelmével, fejedelmi pompájával együtt, ha szívünknek szenvednie kell. *Stefánia* leányának: Erzsébet főherczegnőnek válnia kell anyjától, mert egy egyszerű magyar grófnét nem követhet hajlékába. Őt nagykorusítják, külön udvartartást kap s folytatja a fejedelmi életmódot. Anyja rangról, fényről lemond, de legalább boldog lesz, a mi minden aranykoronánál többet ér.

A választások és a nép bizalma.

A múlt választás irtózatossá megrohanása volt a nép bizalmának hatalmi ránozedéssel és pénzzel. A képviselőknek nem kis része azelőtt a politikával soha nem foglalkozott, a népet, a melynek bizalmáért sikra szállott, soha nem ismerte, annak bajával soha nem törődött, de a zsebére ütve, mégis oda állott a nép elé nem megnyerni, hanem megvenni bizalmát s helyet vásárolni magának a parlamentben. Helyet vásárolni pénzzel, vagy föltétlen szolgálattétellel.

Eppen a választások lehető tisztaságának a biztosítása volt a czélja a kuriai biráskodásról szóló törvénynek, a mely alkalmat ad a vármegyéknek arra, hogy a maguk erejével ez irányban közreműködjenek. A vármegyéké a jog, hogy a kerületekben, a fuvardíjak megállapítása által elkövethető vesztegetést és bizalom-vásárt kizárják a küzdelemből.

Jól esik most följegyeznünk, hogy Szolnok-Doboka vármegyében fölismerték annak a szükségét, hogy a megyék mint politikai testületek másként is örködhettek a választások tisztaságán. Szolnok-Dobokamegye őszi közgyűlésén *Wass Béla* gróf kormánypárti képviselő indítványt tett, a mely azt a czélt, hogy a választáson valóban a nép bizalma jusson erőre, olyképp véli elérhetőnek, hogy a megyék

ajánlják a kerületeknek: igyekezzenek lehetőleg a magok köréből képviselőket választani. Ez az indítvány így hangzik.

Miután az országgyűlés a kuriai bíraskodásról szóló törvényt megalkotta, ezzel biztosítani kívánta azt, a mi az ország közvéleménye tulnyomó nagy részének igaz óhajtása volt, a választások tisztaságát és szabadságát és azzal azt, hogy a képviselőház hű kifejezője legyen a nemzet különböző köreiben jelentkező véleményeknek, óhajtásoknak és felmerülő érdekeknek. De ebből az üdvös célból, melyet a törvényhozás a törvény megalkotása által elérni akart, valóság csak akkor lesz, ha a választóknak magatartása és viselete megfelel a törvény szellemének és ugyanarra a célra lesz irányozva, a melyet a törvény kitűzött. Fájdalom, ezt nyíltan be kell vallanunk, mert hamis szegyen az, a mely az orvosok által bajokat nem gyógyítani, hanem eltitkolni igyekszik.

Tapasztaltuk azt, hogy szokásba jött, hogy azok, a kik a közélet terén szerzett érdemekre, tapasztalatra nem igen hivatkozhatnak, de a kik bármilyen okból képviselői mandátumhoz akarnak jutni, előszeretettel keresik föl Felső-Magyarország némely részeit, és figyelmüket olyan kerületekre irányítják, a hol őket alig, vagy éppen nem is ismerik, de a hol gondolják, hogy anyagi eszközökkel, mindennemű ajánlásokkal, nyomással és egyéb nem is törvényes eszközökkel, megválasztásukat biztosíthatják. Már az ily választásokkal nemesak a képviselőház erkölcsi tekintélye szenved csorbát, de az az üdvös összeköttetés is, a melynek meg kell lenni a választók és képviselők között, ha az a kerület igazi képviselője akar lenni. Nekünk nagy súlyt kell helyezni arra, hogy lehetőleg olyan képviselőink legyenek, a kik a kerület sorsában akkor is részt vesznek, ha meg is szüntenek képviselők lenni; a kiknek tehát komolyan kell törődni azzal, hogy polgártársaik, a kikkel együtt éltek és jövőben is együtt kell élniök, minő vélekedéssel és ragaszkodással lesznek irántok.

Ezért helyesnek tartjuk, ha a megyei közgyűlés azt az óhajtását nyilvánítja és azt ajánlja a választóknak, hogy nézzenek körül magok között és igyekezzenek első sorban a megyében bizalmukra érdemes arravaló jelöltjének adni megbízásukat, a kikkel összeköttetésben állanak és a kikkel összeköttetésben fognak maradni jövőben is és így tegyék lehetővé azt, hogy a választások tisztasága, a képviselőlet hűsége és a képviselőház erkölcsi tekintélyének emelése, a választók magatartása által is biztosítható legyen.

Wass grófnak ezt az indítványát egyhangulag elfogadták. Nem mást jelent ez az egyhangu határozat, mint a vidék védekezését a központi jelöltek megrohanásai ellen, tanujele annak a természetes törekvésnek, hogy a túl nagy lendülettel portált központtal szemben a vidéki erők könnyebben érvényesülhessenek, hogy ne kelljen nekik a bizalomért ismeretlen pályázókkal vásárt csapni a választók bizalmára. Nem hatalmi fegyver ez, a mit Szolnok-Dobokamegye a kezébe akar venni, hanem erkölcsi és arra mindenestre jó is lesz, hogy figyelmeztesse a képviselőket kerületeikre. Keresniök kell az összeköttetést a néppel, a mit bűnös közömbösséggel eljártak.

Gyermekek védelme.

A Budapesten szeptemberben tartott gyermekvédőkongresszus jogi szakosztálya egy igen fontos kérdést vetett föl: a szülői, illetőleg gyámi hatalom korlátozását az esetre, ha az a szülő vagy gyám hatalmával visszaél, vagy azzal helyesen élni nem képes. Hogy ez a kérdés nálunk nagyon is időszerű, arra szomorúan csattanós bizonyíték az a vérlázító eset, mely Baján e hó 13-án történt, ahol egy fiatal házasember kéthónapos csecsemő gyermekének, hogy sirásával elhallgasson, először száját akarta betömni, azután pedig úgy vágta a falhoz, hogy agyveleje szétloccsant és azzal védekezett, hogy azt hitte, felesége megcsalta, tehát feljogosítottnak érezte magát a gyermeket kizárni, meg is ölni és azon tölteni bosszuját. Sajnos, ez a barbár felfogás még nagyon is meg van népünkben. „Én vagyok az apja: azt teszek vele, amit akarok“, — hányszor hallottam ezt a kegyetlen mondást a szülő ajkáról, a ki gyermekét ittas fővel, de olykor józan korában is kizárta. Az az ó-testamentumi felfogás, mely szerint Ábrahámnak joga volt ujszülött fiát megölni, tartja magát ma is; csak hogy most a kést nem az isteni akarat adja a szülő kezébe, hanem az elvetemültség.

Ezért szerencse, hogy a fentemlített kérdés Budapesten vetődött föl; a vitában jogászvilágunk kitünőségei vettek részt s így remélhető, hogy az ott lezűrődött emberségesebb felfogás utat fog törni a köztudatban és érvényesülni fog előbb-utóbb a törvényhozásban is.

A kiskorúaknak a hatalmukkal visszaélő szülők és gyámok ellen való megvédését minden művelt állam törvényhozói szükségesnek ismernek el; annál inkább, mert az ily visszaélés visszahat a gyermekekre is, azoknak erkölcsét elvadítja úgy, hogy bennük is a gonosz, szilaj indulatok kerekednek felül; a tapasztalat azt mutatja, hogy a kiskorúak által elkövetett gonosztettek legnagyobb részét ép az ilyen embertelen szülők és gyámok keze alól kikerült gyermekek követik el; a mi természetes, mert parlagon hagyják a gyermeki lelket s abban vígan tenyészik a gonosz indulatok burjánja, amit folyton nevel a bosszúállás ösztöne.

Hogy ez így van, arra meglepő bizonyítékkal szolgál Anglia bűnügyi statisztikája.

Ott ugyanis mintegy husz év előtt törvényhozásilag korlátozták a szülői hatalmat; még pedig ott nemesak a gyámhatóság van feljogosítva a hatalommal való visszaélés esetén a beavatkozásra, hanem minden ember, maga a társadalom. Ha pl. angol szülő vagy gyám gyermeket bántalmaz, bárkinek jogában áll közbelépni, a gyermeket a bántalmazó keze közül kiszabadítani, rendőri oltalom alá helyezni s a bántalmazót feljelenteni. Ily eset után a szülő vagy gyám a gyermekkel való rendelkezési jogát elveszti, annak nevelését a gyámhatóság valamely jótékony nevelőintézetre bizza, hol a gyermeket szeretettel, munkára nevelik. Ilyen, részint állami, de nagyobb, részint társadalmi uton létrejött nevelőintézet vagyis ipariskola Angliában ma már 250 működik;

a társadalom s a rendőrség ellenőrző kötelességét a kiskorúak megvédése érdekében komolyan veszi. S mi az eredmény? Nemesak az, hogy a gyermekek ellen elkövetett bűnös cselekmények száma csökkent: de csökkent a büntetések száma is úgy, hogy Angliában máig hat börtönt kellett bezárni, mert nem akad bele gonosztevő. Az okos angol tehát nem számított rosszul, midőn milliókat fektetett be a most említett nevelő intézetekbe; tudta jól, hogy az megtérül neki a börtönök apadó számában s vagyon és emberélet ellen elkövetendő bünesetek számának csökkenésében.

Hasonlót mutat a kis Svájc példája is, hol a korhely, züllött, rosszlelkű szülőktől szintén elveszik gyermeküket s azokat szeretetházakban nevelik. A zürichi esküdtszék két hétig ült együtt s az összes, tárgyalás alá került bünesetek között nem volt egyetlen, melyet svájci polgár követett volna el, hanem mind az idegen, gyűlevész munkásnép.

Az ily példák gondolkozába ejthetnek mindenkit, főképp, ha tudjuk, hogy a többi államokban, hol a kiskorúak erkölcsi védelme még törvényhozásilag szervezve nincs, a bűntények, főképp a kiskorúaké, ijesztő mértékben növekednek s a bűnügyi eljárás s a börtönök fentartása és szaporítása az adófizetőkre egyre nagyobb terhet ró.

Megrendszabályozott koresmák.

A pénzügyminiszteriumban szakadatlanul folytak az előkészületek az új italmérési törvény végrehajtása iránt. Ez az 1899. évi XXII. t.-cz. tudvalevőleg 1900. évi január 1-én lép életbe. Ujak lesznek a jogok és ujak a kötelességek, mivel az új törvény igen mélyreható és gyökeres változásokat fog előidézni.

A kincstár érdekei sokkal jobban vannak biztosítva, főként a visszaélésekkel és a törvény kijátszásával szemben, mint eddig. Ugyanis az államnak évenként az italmérési illetékből és adóból tiz évi átlag szerint 6,274.265 forint tiszta jövedelme volt. Ez most valószínűleg meg fog kétszereződni. Ez tehát államháztartásunknak egy ujonnan nyitott, biztos és folytonos jövedelmi forrása lesz és pedig még fokozottabb mérvben, mint eddig.

Van azonban az új törvénynek igen számos, mondhatni legtöbb rendelkezése, mely a nagyközönség, a fogyasztók legfőbb érdekeit van hivatva szolgálni. Hozzá lehet férni most a koresmárosokhoz és pedig a legérzékenyebb oldalukon. A finansz egyszerűen becsukatja a koresmát, ha csalárdságot vagy hamisságot követ el „a korlátlan italmérési engedélyvel bíró iparos“.

Ezentul a koresmákban olyan rendnek és pontosságnak kell lenni, mint akár az állampénztárnál vagy a postán.

Csakis magyar honpolgár nyerhet, koresmai jogot január 1-től kezdve. Ugyancsak a pálinkás boltosok is tartoznak magyar honosságukat kimu-

tatni. De magyarul is kell tudniok, mivel könyveiket, számadásaikat, üzletvezetésüket magyar pénzügyi emberek vizsgálják. Végrevalahára eljutunk a vendéglők és kávéházak, italmérési csarnokok megmagyarosításához.

A koresmák számának meghatározása a pénzügyi hatóság feladata. Ez az intézkedés első sorban megszünteti az egészségtelen versengést a koresmák nyitása körül. Most azonkívül szigorubb érvényt lehet szerezni az eddig is fennálló szabálynak, hogy koresmai jogot csak teljesen megbízható egyének kaphatnak.

Eltekintve attól, hogy a ki büntett vagy nyereségvágyból elkövetett vétségért büntetve volt vagy lesz, koresmáros többé nem lehet, valóban hazafiai örömmel kell üdvözlőnünk az új törvénynek más irányu erkölcsnemesítő intézkedéseit, melyek éppen a falusi földmives világgal állanak kapcsolatban. A Gonosz Pistáknak többé nem lehetnek orgazdáik a „Makkhetes“-nek. Mert orgazdaság miatt vége van rögtön a koresmai engedélynek. Erkölestelen esaplárlányokat sem szabad tartani, mert ezek miatt is becsukják a boltot. Ezután nemesak a csendőr, de a finansz is vigyázni fog arra, hogy a koresmákban tiltott játékot ne üzzenek. De azt a koresmárost is elmozdítják a helyéről, a ki a koresmai hitelről szóló törvény intézkedéseit tullepi.

Azonban az új törvény mégis a legszigorubbán üldözi a borhamisítást és az uzorát. Felesleges megjegyeznünk, hogy eddig főként ebből a két bűnös forrásból szoktak oly hirtelen meggazdagodni a falusi koresmárosok. Ezután kénytelen a koresmáros tiszta és terméshort árulni, mivül különben a vendég egyszerűen elviszi a palaczkot a finanszhoz. Ha ez aztán mesterséges bornak minősíti a folyadékot lefoglalják az egész koresmát. A közönséges pálinkának poharozását és utczára való kimérését a kereskedésekben és szatócsüzetekben a törvény nem engedi meg. Pálinkát ezután csak koresmákban és pálinkamérésekben lehet kimérni. Ezzel az iszákosságnak is részben elejét veszik, a mennyiben nem lesz olyan könnyen kéznél a pálinkás bolt.

KÜLFÖLD.

A transzváli háboru.

Dél-Afrikában a burok szabad kis köztársasága: Transzvál és a kapzsi Anglia között, a mult héten megkezdődött a háboru. A burok úgy gondolkoztak, hogy inkább meghalnak vitézül és szabadon, mintsem állami függetlenségüket Angolországnak feláldozva és megalázva magukat, annak gyarmataként kelljen tengődniök. Midőn a burok látták, hogy a dolog feltétlen kenyértörésre kerül, nem várták be az angol támadást, hanem összeszedték esapataikat, a melyek a széttagoltan fekvő angol esapatokat gyorsan megtámadva, igyekeztek megsemmisíteni, mielőtt a nagy angol kiségitő esapatok megjelenhettek volna.

Eddig három összeütközés történt, a melyeknek eredménye az angoloknak kedvezett. Most ismét komoly ütközet előtt állnak. A burok összeszedve teljes erejüket, a szintén egyesült angol csapatok ellen indulnak s egyikét a döntő ütközeteknek bizonyára a legközelebbi napokban meg fogják már vivni. Mind e hadakozások azonban most még inkább csak fegyverpróbának tekinthetők, mert Angliának hadereje még csak most mozgósítatik és ha mozgósított hadtesteit a burok ellen küldi, azok a tulnyomó erőnek sokáig ellen nem állhatnak. Hir szerint Anglia két hadtestet mozgósított és ezeknek csupán egyike 70.000 emberből áll.

Ez a hadtest már november közepén Dél-Afrikában lehet s ezzel az angolok egyszer s mindenkorra feltétlen uraivá válhatnak a helyzetnek. A burok vitézsége nem segíthet, ők kevesen vannak s ha valamennyien meghalnak is a hazáért, annak szabadságát és függetlenségét megmenthetni úgy sem fogják.

A burok nem is egészen saját erejükre bizakodnak, hanem abban reménykednek, hogy a kapzsi angol uralom miatt elégedetlen délafrikai tartományokban sikerül majd általános lázadást szitniok Anglia ellen s különösen az ott nagy számmal élő kapferekkel egyesülhetnek majd, így formán azután egy általános forradalommal még Angolországának haderejét is megsemmisíthetik.

Nincs kizárva, hogy Dél-Afrikának Anglia fenhatósága alatt álló gyarmatai csakugyan fel fognak lázadni és ebben az esetben még komoly folytatása lehet a megindult háborúnak, a mely esetleg a dél-afrikai államok teljes szabadságának kivívásával és egyesülésével is végződhetik, mint ez annak idején az Északamerikai Egyesült-Államokkal történt. Meglehet azonban az is, hogy az európai nagyhatalmak is bele fognak avatkozni a háboruszkodásba, így kivált Oroszország, mely Anglia régi vetélytársa és ekkor a transzváli háboru olyan világraszóló vérontást idézhet elő, a milyent még nem látott Európa.

MI UJSÁG?

Halottak napja. Szomorú, szürke nap ez az esztendőben, a melyen nem örül, mosolyog senki, hanem emlékezik; emlékezik a holtokra, ebből az árnyékvilágból elköltözött szeretteire, akiknek földi porhüvelyé a temető gyephantjai alatt pihen. . . . Elkövetkezvén a halottak nevenapja, megemlékezünk az elhunytakról s koszorút, virágokat, a hervadásnak, az ősznek virágait rakjuk le a sirdombokra, a fakeresztekre pedig apró gyertyácskákat gyújtunk, melyek lobogó lángja füstja felszáll az ég felé.

Királyi kihallgatás. A király a héten kedden és csütörtökön általános kihallgatást adott, a melyen ismét sokan jelentek meg, többnyire olyanok, a kik előléptetésüket, kineveztetésüket vagy kitüntetésüket köszönték meg.

Szemere Bertalan szobra. Borsodvármegye törvényhatóságának minapi közgyűlésén szóba került Szemere Bertalan, a 48-ki miniszter szobrának a fölállítása. E czélra eddig már 17.911 frt lévén együtt, a közgyűlés megbizta az alispán elnöklete alatt Léway József, Orczy Gyula, Blazsejovszky Ferencz és Melczér Gyula bizottsági tagokat, hogy az emlékszobor elkészítése végett a kellő intézkedéseket tegyék.

Tüntetés egy főispán ellen. Eperjesről vesszük hírét, Szinyei Merse István, a megye főispánja mellett, a kinek állása tudvalevőleg meg van ingatva, nagy tüntetést rendeztek minap hívei. Volt ünnepi fogadtatás, a megyei közgyűlésen bizalomnyilvánítás, este pedig fáklyásmenet és lakoma. Egyszóval, minden ismert eszköz, a mi alkalmas arra, hogy a főispán ingó állását megerősítse. Pedig mindhiába, mert a hirhedt girálti választás rendezője remélhetőleg még ez évben fölmentetik állásától.

Egy cukorgyár pusztulása. Stummer báró nagyszombati nagy cukorgyára a mult hét végén kigyuladt s bár hamar észrevették, a lángok csakhamar az egész óriási épületet elborították. A tűzveszély helyére a város egész tűzoltósága és a katonaság is kivonult s megfeszített erővel dolgozott a tűz elfojtásán, de hasztalan, a gyár megmentése lehetetlen. A nagyszombati cukorgyár egyike Nyugatmagyarország legnagyobb iparvállalatainak, mely állandóan csaknem háromszáz munkást foglalkoztatott. Évenként 600,000 kvarter répát dolgozott föl és ebből 70,000 kvarter cukrot készített. A gyár pusztulása érzékeny veszteség a vidék szegényebb lakosságára.

Adoma egy bérmakörutról. Hettyei Sámuel pécsi püspököt bérmakörutja alkalmával sok mindenféle kéréssel terhelték az üdvözlő küldöttségek, a mi egészen idegessé tette az ősz főpásztort. Egy faluban aztán, mikor a község egyik érdemes tagja az üdvözlő beszédnek ösmert veszedelmes fordulatához ért és így szólt: És végezetül egy kérésünk van . . . a püspök türelmetlenül közbekiáltott:

— Semmi kérés, semmi kérés!

A szónok azonban nem jött zavarba, hanem a mint értesülünk, bátran folytatta:

. . . és ez a kérés az, hogy az Uristen, a mi szeretett főpásztorunkat az emberi kor legvégső határáig éltesse!

A végzetes rovancsolás. A tótkomlói postahivatalnál rovancsolás volt a minap. Mikor a rovancsolást vezető fogalmazó 800 frtnyi hiányt fedezett fel, Nagy Irén kiadónő, befutott a szomszéd szobába és mérgett ivott. Nagy Irén 22 éves, gyönyörű leány s mindig pontos, lelkiismeretes hivatalnok volt. Hagy mi vitte a bűnre, még nem tudni, mert a rögton alkalmazott orvosi segély daczára is válságos az állapota.

Kassai legények Transzvalban. Kassáról írják, hogy a környékbeli falvak néhány kalandos vérű legénye elhatározta, hogy csapatot alakítanak s elmennek Transzvalba a burok segítségére. A csapatban a legkülönbözőbb elemek verődtek össze és legtöbbje, a mi érthető is, foglalkozás nélkül lézengett falujában. A kis sereg, a mikor az utra elkészült, bement Kassára is, a hol szintén sikerült néhány ifjút tervüknek megnyerni. Kassáról ismeretlen irányban tovább folytatták utjukat.

Cseléd-fogadás. Egy gazdával történt. Kérdi a kocsistól:

- Te, Jóska, — tudnál egy jó kocsist?
- Tudok biz én, ténsuram. A Kérész Miska kamerádom.
- Megbízható?
- Az ám.
- Nem iszik?
- Nem ám.
- Tud bánni a lovakkal?
- Tud ám.
- Fél a fehérmépektől?
- Fél ám.
- No, akkor mondd meg neki, hogy tizenégy nap múlva idejöhet hozzám — a te helyedre.

Régi magyar vezényszavak. A honvédelmi minisztériumban szorgalmasan gyűjtik a régi magyar kommandószavakat. Az összegyűjtött adatokat kiadják a hivatalos *Katonai Szótárban*, hogy aztán később a gyakorlatban is felhasználják. Eddig a legtöbb vezényszavat *Domanczy István* nyugalmazott ezredes küldte be, a ki 1862—1899-ig majdnem százhusz jóhangzású és alkalmas kommandószavat gyűjtött össze. Sok régi magyar vezényszó sokkal rövidebb és jobb hangzású a német mintára gyártott vezényszavaknál. Az elfogadott új kommandószavak közül többet az 1848/49-iki honvédek is használtak.

Törvényes következmény. A hivatalok kuriális irmodorát nem igen érti meg a nép. Ennek példájáról számol be csabai levelezőnk. Békésen az ottani főszolgabíró megidézte Tóth Molnár Istvánt valamelyes kihágási sorban és a törvényes következmények terhe alatt. És a tárgyalásra nem ő, hanem a fia jött el.

— Maga az a Tóth Molnár István, — szól hozzá a szolgabíró.

— Nem a. Én csak a törvényes következménye vagyok.

— Micsoda?

— Hát Molnár Istvánnak a fia.

— De hiszen nem magát idéztük.

— Dehogyan is nem. Hiszen itt van: törvényes következmény. Már pedig csak senki el nem vitatja, hogy az apámnak én vagyok a törvényes következménye.

Hogy mit csináltak az okvetetlenkedő törvényes következménnyel, arról nem értesít levelezőnk.

Zsidó gimnázium Liptó-Szent-Miklóson. Nagy fel-tűnést keltett annak idején az a hír, hogy Herez Fülöp dús gazdag liptószentmiklósi polgárnál halála után csak 2000 frtot találtak, Végre rájöttek, hogy készpénzét és értékpapirjait a kabátjába varrta, a hol meg is találtak mind a 250,000 frtot a végrendelettel együtt, melyben örökösévé a zsidó hitközséget teszi. Ezt a végrendeletet az elhunyt felesége megtámadta, de most a kuria végérvényesen a hitközségnek ítélte oda, mely elhatározta, hogy a pénzen állami segítséssel zsidó gimnáziumot fog létesíteni.

Haynau söprünye. Az aradi szabadságharci ereklye-muzeum megszerezte azt a söprünyelet, a melylyel Haynaut elverték Londonban. Ennek a történelmi seprünyének érdekes históriája van. Az angolok tudvalevőleg annak idején nagy szimpátiával voltak a magyar szabadság ügye iránt. Haynau mégis ellátogatott 1850-ben Londonba, a hol már megelőzte jó híre. A londoniak egy napon fölismerték az utczán az aradi tábornokok hóhérát. Csakhamar körülvették s alaposan elpáholták, sőt még a híres bajuszát is megtépték. A mikor később Beöthy László Londonban járt, megmutatták neki a Perkins-féle serfőző legényét, a ki legjobban ütötte a póruljárt Haynaut. Beöthy hálásan kezet szoritott a munkással s ezt mondta neki:

— Fogadja tizenöt millió magyarnak köszönetét.

Az utczaseprők is részt vettek Haynau elpáholásában s Beöthy emlékek megvett az egyik söprünyeléből egy darabkát. A fadarab Beöthy László fiának, Beöthy Algernon képviselőnek birtokában volt legutóbb. Az aradi szabadságharc-muzeum a vértanu-ünnep után megkérte a város országgyűlési képviselőjét, hogy kérje el Beöthytől a muzeum számára a történelmi emléket.

Igy került Aradra a söprünyél darabja. Az emlék néhány centiméter hosszú, esinos skatulyában van s ez a fölírás olvasható rajta:

H A Y N A U.

London

1850 szeptember 4.

Az aradi muzeumban a vértanuk bitófájának darabjai és a honvédtisztek rablánczai mellé helyezik a nevezetes söprünyél darabját.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület titkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptára
1900-ra.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ezen hatodik évfolyama régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ára a „Független Ujság“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

1 forint 60 krajczár.

Megrendelhető

a „Független Ujság“ kiadóhivatalában,

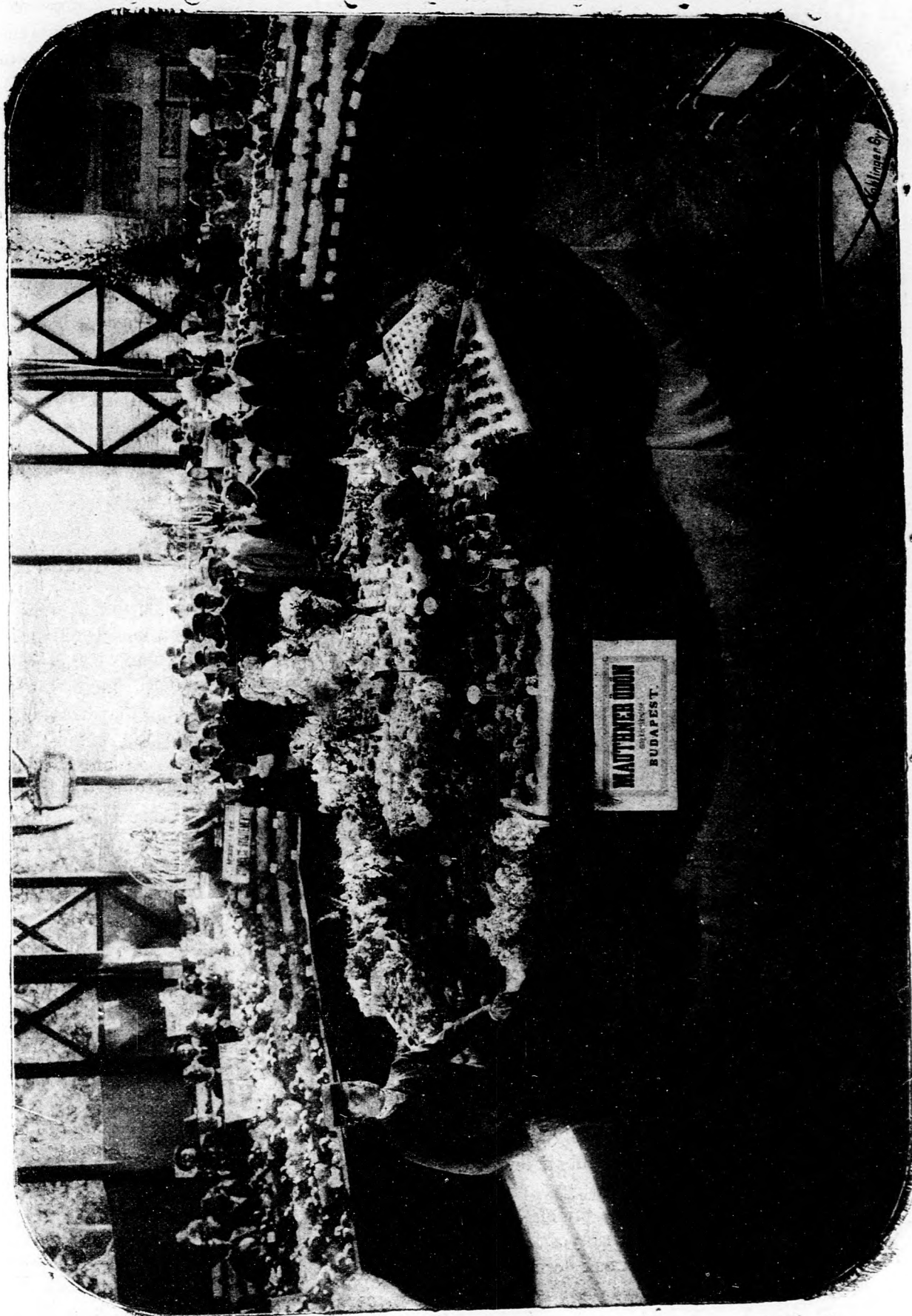
BUDAPEST,

X., Üllői-ut 25. (Közleki B.)

Kertészeti kiállítás Szegeden.

A szegedi országos mezőgazdasági kiállításnak egyik legvonzóbb része a gyümölcskiállítási csarnok volt, amely a jelen képünkön bemutatott élővirágkiállítást is magában foglalta. A gyümölcskiállítás

ezélja az volt, hogy különösen az Alföldön nagyban és sikerrel termelhető gyümölcsfajtákat az érdeklődő közönségnek bemutassa és kitüntesse azokat a termelőket, akik a gyümölcésészet terén a legjobb eredményeket érték el. Csakugyan sok szép gyümölcsöt kiállítottak, csak hogy az volt a baj, hogy

Élővirágkiállítás Szegeden.

nagyon sok fajta került bemutatásra, ami azt bizonyítja, hogy gyümölestermelőink még ma is rendszer nélkül minél többfajta gyümölcsöt szeretnek termelni, holott ebben semmi okosság nincs, mert bizonyos vidéken csak egynéhány fajta gyümölcs válik be jól a termelésre, míg a legtöbb, ha meg is terem, nem sikerül teljesen s értékesíteni is nehéz. Éppen ez okból jelenleg a kormányzatnak is az a ezéje, hogy a gazdákat kevés számú gyümölcsfajának a felkarolására szorítsa. A gyümölcsészeti esernokban diszlet gyanánt szolgált az a szép élővirág-kiállítás, melyet jelen képünkön mutatunk be s a melyet Mauthner Ödön kitűnő magkereskedőnk rendezett.

A legremekőbb idényvirágok gyűjteménye ez; különösen a Györgyikék és Petuniák gyűjteménye olyan volt, amely csakugyan dicsőségére válik hazai díszkertészetünknek és magnemesítési előrehaladottságunknak. A remek gyűjteményt a kiállítás rendezősége díszoklevéllel tüntette ki.

Hogyan műveljük a földet.

Irta: Baly Kálmán.

II.

A mélyítő szántásról. Ezeket tudva tünik ki a mélyebb szántásnak nagy hasznossága; mert ez által a még ki nem élt alsóbb termőrétegben meglevő tápanyagokat a növények által felhasználhatókká tesszük. Vannak azonban, a kik a mély szántástól tapasztalatok folytán idegenkednek, sőt azt károsnak tartják. Ennek bizonyos körülmények mellett megvan az értelme. Akkor ugyanis, ha az alsóbb földréteg egészen terméketlen, pl. kavics, holt homok, vagy nagyon vasas tartalmu; mivel ez esetben, ha a szántás által azt felhozzuk, a felső termőréteget is ilyenné téve, ezt megrontjuk. De még ez esetben is van a mélyítésnek egy hasznos módja, ha t. i. az alsó terméketlen földréteget fel nem szántjuk ugyan, hanem u. n. turókével megjárattjuk, mely nem fordít, csak porhanyit s mely az eke után a barázdában jár; így a gyökerek terjedésére, a nedvesség, melegség befogadására alkalmassá tesszük. Egyideig kárt okozhatunk akkor is a mélyítéssel, ha egyszerre sokkal mélyebben szántunk, mint eddig, vagy nem kellő időben alkalmazzuk a mélyítést. Közönségesen ugyanis egyszerre nem szabad mélyebben szántani $\frac{1}{2}$ —1 hüvelykkel, mint eddig, mivel tapasztalás szerint rövid idő alatt nem képes a levegő, melegség, nedvesség, nap behatása több, eddig műveletlen földet termővé tenni, vagyis az abban levő felhalmozódott tápanyagokat a növény gyökerei által felvehető állapotba előkészíteni s a műveletlen földet kellő porhanyóvá tenni; vagy hátrányos lehet ideiglenesen a mélyítés hatása, ha annak termővé tehetésére nem hagyunk elegendő és alkalmas időt, mivel mint mindenre, úgy erre is idő kell. A

mélyítő szántás alkalmas ideje ezért az ősz, a mikor is a tavaszi vetésig elég idő van arra; a téli fagy, hó a felszántott műveletlen földet összeporlasztja, termővé teszi.

Nagyon elősegítjük a mélyített föld termővé tetését, ha azt megtrágyázzuk; nemcsak a trágyázás általában áldásos hatása miatt, de mert az istállótrágyában vannak olyan tápanyagok, melyek a növényt nemcsak táplálják, hanem a földben levő tápanyagokat is a növények gyökerei által felvehető állapotba szintén átalakítják s az istállótrágyával a földet lazítjuk. Ezek szem előtt tartásával a földet lassankint mindinkább mélyítve, oly kincshez jutunk, a melyet önmaguk előtt zártunk el, a mit csak akarnunk kell, hasznunkra fordíthatunk.

Ismerek egy gazdaságot, hol azelőtt is rendszeren gazdálkodtak, de a későbbi években a termések mindinkább hanyatlottak; ekkor a gazdaság gazdát cserélt és anélkül, hogy látszólag valami különösebb gazdálkodást folytattak volna, vagy talán az időjárások kedvezőbbek lettek volna, a termések, azt lehet mondani, másfélszer annyira emelkedtek, a birtok jövedelme elég tisztességes lett. Ezt pedig főképen az okozta, hogy az új gazda az eddigi tökéletlen ekék helyett jó aczéleket használva az azelőtti 5—6 hüvelyk helyett 7—8 hüvelykre szántott. Semmi más különösét nem tett s ez magában képes volt a föld jövedelmét örvendetesen felemelni. És még van a mély szántásnak egy nagyon fontos haszna s ez az, hogy a mélyen mivelte föld sokkal több nedvességet vesz magába és ezt jobban is megtartja. Ez pedig kiváltképen a mi száraz időjárású vidékünkön igen-igen figyelemre méltó körülmény. Egy közeli példára hivatkozhatom erre nézve. Gr. Wimpfen Szigfrid ur ő méltósága eresii uradalmaiban, belátva a mély művelésnek fontos voltát, nem kimélve ezért költséget, gőzekével szántják, mélyítik a földet; melynek a mult száraz esztendő rendkívüli eredményét mutatta. Ugyanis, míg a szomszéd birtokokon jól trágyázott és nem sekélyen mivelte földön nem termett több magyar holdanként 150 mm. répánál, addig az eresii uradalomban Felső-Besnyőn, a gőzekével mélyített földön 450 mm. termett s ugyancsak itt a gőzekével mélyen munkált földön, a jégvert kukoricza, melyet tönkrementnek hittek, 18 mm. esőves termést adott magyar holdankint.

(Folyt. köv.)

Gazdák figyelmébe. A mezőhegyesi állami ménesbirtok területén elhelyezett hizósértésekből 1258 darabot a földművelésügyi magyar királyi minisztérium írásbeli ajánlatok alapján tartandó árverésen eladásra bocsát. A részletes eladási feltételek a magyar királyi gazdasági főigazgatónál (Budapest, a földművelésügyi minisztérium palotájában, II. em. 71) és a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál tudhatók meg.

KÖNYÖRÖGJ ÉRETTÜNK!

MULATTATÓ.

Apám sirján.

Lázban égő daczos főmet
Csüggedetten aláhajtom...
Oly jól esnék megpihenni
Ott a bedőlt kicsi hanton!
Idegenbe, elfeledten
Hogyha bohgyok vadcsapáson,
Hozzád tér meg fáradt lelkem
Ide fűz a rágyódásom.

Bus temetés lehetett az!...
Lelkembe tép az emléke;
Nem könnyezett senki, senki
Szótlan állt a falu népe...
Mogorva volt még a pap is,
Hallgatag az öreg kántor...
Egyedül én zokogtam csak
Messze tőled, oda távol...

Nem bugott a harang nyelve
Mikor téged kikisértek...
Nincs virága sirhalmomodnak,
Koszoruja keresztjének.
De ha az én hulló könnyem
Minden cseppje virág lenne...
Száz beszédes rózsaaajak
Keltene föl kikeletre!

Visszatérek a tavasszal...
Eltüntek a csalfa képek
Reménységgel mentem innét,
Szárnyatörve, úgy jövék meg.
Porló szived közelében
Kiöntöm a nehéz terhet,
Tudom meging terhe alatt
Roskátag fehér keresztet!

Megtalállak hó alatt is...
Uttalan-ut vezet hozzád.
Nincs virága sirhalmomodnak,
Ki-be dől már korhadt fejfád...
De ha az én hulló könnyem
Minden cseppje bimbó lenne,
Száz beszédes rózsaaajak
Keltene föl kikeletre!

Két fejfa — egy köemlék.

Tavaly ilyenkor mindenszentek napján D. faluba vetett a sorsom, régi ismerősnél volt ügyes-bajos dolgom s mire azt elvégeztem, a főváros felé aznap menő egyetlen vonat elszaladt előlem. Kénytelen-kelletlen igénybe kellett vennem egy napra régi ismerősöm vendégszeretétét.

Ebéd után kísértáltunk a falu alatt elterülő birtokát megnézni az én házigazdámnak, majd, — mindenszentek napja lévén — benéztünk a falu kis temetőjébe is. Az apró, legnagyobbbrészt festetlen fakeresztek, mohos apró sirdombok már majd mind ünnepi díszben állottak, mezei és kerti virágokból készült koszorúk, csokrok díszíték azokat, némelyik keresztén már egy két viaszgyertyácska lángja is lobogott. Kora délután volt, a kis temetőben még ugyszólván csak magunk ketten voltunk, összesatangelhettünk hát a temető minden zege-zugát.

A temető félreeső részén vasrácsossal elkerített hely vonta magára figyelmemet; az elkerített hely közepén sirhalom, két fejfával, a domb tetején egy köemlék, kategórikus felirással nevek nélkül. A márványba vésett aranyos szegélyű kis táblán fölírás, arany betűkkel:

Bocsánat
és béke
a halálban.

Ismerősömmel együtt meghatottan állottunk meg a különös siremlék előtt.

— Ennek a siremléknek története van! — mondá ismerősöm. Ha nem untatom vele, visszafelé menet, hazáig elbeszélésem.

— Kérem, igen érdekel.

Kifelé indultunk a kis temetőből, s ismerősöm hozzáfogott történetéhez.

* * *

1849 ben, alig pár nappal a világosi fegyverletétel előtt, egy augusztusi éjjel Kondor Ferenczet, a falu leggazdagabb polgárát kiverték éjjeli nyugodalmából. Az öreg azt hitte, hogy az osztrákok jönnek érte. Biz' ő nem nyit ajtót, majd betörnek, gondolta magában s befelé fordult s tovább aludt.

— Nyissa már ki gazduram!

Ohó, hisz ez a Miska béres? mit akar ez ilyen korán, éjfél után két órakor?

— Mit akarsz Miska? — szólt ki az ablakon.

— Egy megsebesült tiszt nyöszörög a küszöbön.

— Ha osztrák, verd agyon, hogy kilehelje a páráját s ne kinlódjék.

— Iger ám, csakhogy ő azt nyöszörögi, hogy csak a ruhája az, a doboosi csatatéren cserélte el a ruháját.

A gazda felöltözködött, felköltötte a háza népét is s bevitték a tisztaszobába a megsebesült katonát. Magas, körszakálás szőke ember volt a se-

besült, aki elmondta, hogy Braud Istvánnak hívják, a Dobosi-tónál vívott ütközetben kapta sebeit, a 3-as huszároknál volt főhadnagy; a huszároknak futni kellett az este, s ő egy elesett osztrák tiszt ruháját szedte magára, gondolva, hogy úgy könnyebben menekül.

Kondor Ferencz uram maga mosta ki a sebeket, az asszony pedig jóféle házi orvosságokat szedett elő az almáriomból. Ugy ápolták, mintha tulajdon fiuk lett volna. Kiváltképpen Kondor uram Julesa leánya fejtett ki nagy buzgalmat a sebesült tiszt ápolása közben.

Hetek kellett ahhoz, míg a tiszt erőre kapott s kiépült sebeiből.

Akkorra már vége volt a szabadságharcnak. A szomorú őszi napok alatt nem egy bujdosó talált menedéket Kondor uram hajlékában. Braud István annyira beleszokott az új helyzetbe, hogy a továbbmenést egyre huzta, halasztotta.

— Jó volna már kedves Öcsém, ha néznél egy kis egérut után, mert mindegyre sürübben járják a „kuvaszok“ a határt.

— Nem megyek én egy tapodtat sem, kedves házigazdám.

Fogadjon meg béresének, vagy akármi foglalkozásra, szívesen dolgozom, ide vagyok én már kötve egészen. Angyali jószágú lény gondos ápoló kezének köszönhetem, hogy sebeimből kiépültem, Juliska nélkül el nem élhetek én tovább, neki köszönhetem ugy is az életemet.

Akkortájt halt meg éppen a falu öreg jegyzője s a község penna nélkül maradt. Kondor uramnak nem nagy erőfeszítésébe került a sebesült tisztet behelyezni a jegyzői hivatalba. Az installációval együtt tartották meg a lakodalmat is.

Hosszu évek multak el aztán a falu fölött csön-

dességben; a jegyző hiven betölté tisztét, egészen megkedvelte a lakosság, — a családja elszaporodott, gyermekei közül ma már nem egy magamfajta meglett emberré vált.

Mintegy 15 évre az események után a jegyző betegeskedni kezdett, meghült valami helyszíni szemlén s ágyának esett, de nem soká hordozta a baját. Egy este, mikor már a járási orvos is lemondott megmentéséről, magához hívatta az apósát Kondor Ferencz uramat.

— Kedves Apám! — szolt a beteg elhaló lány hangon — nagy bünt követtem el, amit nem bírok

magammal a sirba vinni. Mig meg nem gyómonom, nem vagyok én ma — magyar. Osztrák tiszt voltam, a ki a honvédsereg ellen harczoltam. . . Juliskám áldott jó lelke azonban magyarrá varázsolta át az egész valómat. . . Bocsásson meg. . .

A beteg lehányatlott vánkósára s elszenderült.

Az ősz öreg Kondor Ferencz magánkívüli állapotba jutott egészen. Az ő vére összekeveredett egy osztrák zsoldosével, a ki ellenünk harczolt, a ki béklyóba verte a magyar szabadságot . . . .

Ezt nem éli tul.

TEMETŐBEN.

Nem is élte. Reggel két halottnak terítették szemfődelet.

A lesujtott vérek közös sirba temették az apát és a vőt, a kik halálos ágyon az élet utolsó lobbanásában váltak halálos ellenségekké.

A kettős sirhalom fölé emlékkövet állított a gyermeki kegyelet; a két fejfa sűrűn gyakorta borul virágözönbe s az emlékkő történetét az alatta nyugvók életben levő családtagjai kegyeletes titok gyanánt őrzik.

Közeledtünk a falu alá. Régi ismerősöm megállott, félbeszakítván hirtelen beszédét, megszorította

göresösen jobbomat s kérdé az elérzékenyülés és félszigoruság vegyülék hangján:

— Elítéli ön az osztrák tiszt tettét, a ki bele-
élvén magát viszonyainkba, jó magyar emberré vált?
Megdöbbszemtem. Nem tudam elhatározni, hogy
mit feleljek.

Az országuton két koesi közeledett felénk gyá-
szoló népekkel.

— Kérném hamarosan a feleletét, itt jönnek az
osztrák tiszt szerettei, özvegye, gyermekei és unokái
a kocsikon, hozzájuk kell esatlakoznunk!

Még mindig haboztam a feleletadással.

A kocsik közvetlen közelünkbe értek s csodál-
kozva látom, hogy az én régi ismerősöm család-
tagjai ülnek azokon.

— Én az osztrák tiszt gyermeke vagyok!

— Nem, nem ítélem el az osztrák tisztet! — felel-
tem zavarodottan.

Visszafordultunk mi is aztán a falu kis teme-
tője felé, s tanuja voltam egy olyan jelenetnek, a
melyet nem fogok feledni soha.

Kapaverseny.

Csontkemény a föld, — a kapa
Vásik, peng, kicsorbul —
Szálás ifju jár elöl jó
Példával a sorbul.

Módos apja a legénynek,
Ingó-bingó ránéz, —
Tanuföldje, telt kamrája
Csak a menyre vár még...

Sok leányszem lesi, várja
Hogy beleakadjon, —
Oldalánál a legénynek
Hogy legyen az asszony...

Peng a kapa, — a venyige
Tisztul a gaz, gyomtul, —
A kapások homlokárul
Veríték fut, csordul.

Igazában az egen van
Most a nap, — s csak várja
Vajh leszen-e a munkában
A legénynek párja?...

Nincsen a mi ösztökélje
A legényt elérni: —
„A levét ő issza, — mondják:
Gazda! — könnyü neki...”

„Ni te Rózs! be híres vagy!”
„El ne vágd a lábod!”
„Kétszeres lesz, ha beéred
Még bizony napszámod!...”

Szól a szó egy helyre lányra
Igy, — de tán nem hallja: —
Előbek vág; — de fülel rá
Ott, elől a gazda...

Pihen a szó, jár a kapa,
A verejték csordul: —
Rózs! hol az ifju gazda, —
Messze jár a sortul...

Már előttük fut a mesgye,
Elfogy a föld, — vége...
Hosszan néz az ifju gazda
A leány szemébe...

„Tán a kapanyélnél hugom,
Könnyebb a kanál is?...”
„Az! — de ha kell, versenyt megyek
Kenddel a határig...”

No, ha így van, Rózs! rózsám
Kezet ide! — jól van!
Kapa, ásó álljon közzénk
Csak a sirajtóban!...”

„Ha kapáltad venyigéjét —
Szüred le a gerezedet!...”
Hallgat a lány, könye csillan
Mosolyog és reszket...

Névet a Nap, — jó kedvétől
Ragyogóbb a mennybolt:
Hisz ilyen szép kézfogónak
Tanuja még nem volt...

Petrus Jenő.

Képeinkhez.

„Könyörögj érettünk!” Egy remek szép festmény
kicsinyített másolata mai képünk. A szentanyát
ábrázolja reggeli lengő ruhában, kibontott hajjal,
amint felébredt isteni kisledét a keblére öleli. Az
arczáról az anyai szeretet melege sugárzik; Mai
képünk ábrázolása a szülő hü lelkiállapotának, ki
gyermeke örangyalához: Istenfiához, Jézushoz küldi
fohászát, aki az ártatlan gyermekeket szereti: Kö-
nyörögj érettünk!

Temetőben. Az elhunyt szülő sirjához megy
enyhületet keresni a két fiatal nő. Letérdepelnek,
a fejfára borulva, zokogásba fojtják bánatukat. Azt
mondják, hogy a ki kisírja magát, lelkére száll a
megnyugvás, eltompul a fájdalom, enyhületet talál a
szív. Amidőn buzgó imát küld a két árva teremtetés
az egek urához, hogy adjon az elhunytnek örök
nyugodalmat, egyuttal szívük is eltelik a sorsban
való megnyugodás érzetével.

Számrejtvény.

— Ifj. Lengyel Ferencz-től. —

- 1, 2, 12, 3. Női neveknek egyike;
4, 5, 9, 6, 33. Bártortalan ember neve;
16, 7, 8, 28, 10, 11, 23. Görgői tette híressé;
34, 13, 14, 18, 1. E tüzhányó hegy Izlandé;
30, 31, 24, 32, 3. Osztrák állam egy folyója;
26, 27, 15, 19, 29, 17. Szindarab röviden mondva;
6, 20, 21, 22, 27, 35. Egy férfinév — januárból;
25, 36, 37. Három betű a betűsorból.
1—37. Vörösmarty „Szózat”-jából lett kiírva ezen két sor:
Magyar vérem tartsd eszedben örökétig
(s mindenkor.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő november 5.

Lapunk 42. számában közölt számrejtvény megfejtése:

„Szeresd a hont, öleld ügyét,
Áldozz, küzdj érte hön.”

Helyesen fejtették meg: *Nikodem Vilma*, *Krisztinus Lajos*. A megfejtésnél *Nikodem Vilma* urnő (Kis-Jenő) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt *Verga G.* „Egy apáca története” című regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Gombár Péter urnak. A budapesti iparművészeti muzeumot az alatt az idő alatt, amikor tárlatai nyitva vannak, ingyen megtekintheti; ünnepnapokon mindig nyitva van. — **Macskássy Gusztáv** urnak. Csaba. Hogy valakit a vasutnál pályafelügyelőnek kinevezzenek, ahhoz nem annyira 4—5 középiskolai végzettség, mint inkább az szükséges, hogy 1. kiszolgált katona legyen, 2. bizonyos ideig szolgáljon a vasutnál és a pályafelügyelői vizsgát letegye. Ebben az állásban 800 forint emelkedhetik a fizetése. — **H. L.** tanító urnak. A párisi kiállítás a jövő évben lesz; bővebb felvilágosítást ad a kiállítás magyar kormánybiztossága, melynek feje **Lukács Béla** volt kereskedelemügyi miniszter. A hivatala Bpest, Bécsi-utca 3. sz. a. van. — **G. M.** urnak. Detta. A Gazdák Biztosító szövetkezete ez év vége felé alakul meg s januárban már megkezdte működését.

Budapesti piaci árak.

Budapest, október hó 28. án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 76—81 kg
tiszavidéki 8.10 frttól 8.80 frtig, pestvidéki 7.85 frttól 8.60 frtig
tehermegyei 8.10 frttól 8.65 frtig, bicskai 8.10 frttól 8.70 frtig
bánsági 8.10 frttól 8.70 frtig.

Rozs 70—72 kg. 6.35 frttól 6.55 frtig.

Árpa: takarmánynak 60—62 kg. 5.75 forinttól 6.00 frtig
égetni való 62—64 kg. 5.40 frttól 5.60 frtig, sörfőzdei 64—66 kg
6.80 frttól 7.00 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.10 frttól 5.40 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 5.40 frttól 5.50 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	14.00	13.40	12.80	12.10	11.10	11.40	10.70	9.30	6.00

Buzakorpa, finom 4.30, durva 4.20 frt zsákkal együtt.

Egyéb magvak: mák 25—30 frt; bab fehér nagyszemű 6.00—7.50 frt, apró 6—7.00 frt, tarka 6—6.40 frt, lencese 7—9 frt, borsó héjas 4.00—5.00 forint, köles 4.15—4.45 frt, kendermag 11.50—12.00 frt, repce 11.30—11.80 frt. Lóhere 42—52 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. Réti széna 2.00—3.00 frt, muhar 2.20—2.80 forint, zsupszalma 1.50—1.70 frt, alomszalma 1.30—1.40 frt.

Juhvásár: hizalt ürü páronként 20.00—22.00 frt, feljavított juh 17—19 frt, kiverő juh 96.00—11 20 frt, kecske 13—15 frt.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élősúlyban 4% (és 45 kgr. levonás az életre. Elsőrendű 300—380 kgr. nehéz sertésért 50—51 frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 49—50 frt. — Szalonna 56—62.

Marhavásár fizetnek páronként: elsőrendű jármos ökörér 350—380 frtig; középminőségűért 300—340 frtig; gyenge minőségűért 260—270 frtig; hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű mm.-ként élősúlyban 31—34 frtig, hizott magyar és tarka ökör középminőségű 27—30 frtig. Fejős tehén, magyarfajt 20—32 forintig, tarka 20—32 frtig mmként. Élő borjú 1 kgr. élősúlyért fizetnek minőség szerint 39—48 krt. Vágott borjú 1 kgr. hussúlyért fizetnek 52—56 krt.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 1.00—1.30, csirke 0.65—0.75 kappan 1.90—1.90 frtig, pulyka 4.20—5.30 frtig.

Tojás. 1 láda 38.00—39.50 frtig, meszes 00—00 frtig, tea-tojás 100 db 3.30—3.40.

Tejtermékek. Teavaj 0—1.00 frt, főzővaj 60-70 kr., turó 6—12 kr. kgr.-kint.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0.40—0.50, 1 mmázsa 3.00—4.00, Petrezselyem 100 kötés 0.00—0.00, 1 mmázsa 3.00—4.00, zeller 100 drb 0.80—1.20, karalábé 0.60—0.80, vöröshagyma 100 köt. 0.50—0.80, 1 mmázsa 2.20—2.80, foghagyma 100 köt. 0.50—0.80, 1 mmázsa 110.0—18.—, vörösrépa 100 drb 0.50—0.80, fehérrépa, fejeskáposzta 3.30—5.00, kelkáposzta 100 darab 0.80—1.00, vörös káposzta 4.00—6.00, fejjessaláta 1.20—1.40, kötött saláta 1.40—1.20, burgonya, rózsa, 1 mmázsa 1.80—2.00, sárga 2.20—2.30.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Pontos cím:
**ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR**
részvénytársulat
BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel
bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecsavágók   **Morzsolók**

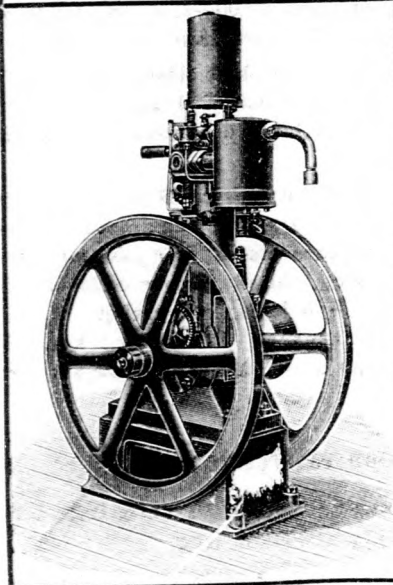
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 469.

petroleum és benzin
lokomobiljaink
(Bánki és Csonka szab.
rendszere.)

**adómentes és-
ványolajjal
a legolcsóbb
hajtóerő.**

**Hatósági engedély
nélkül**

bárhol felállítható.

**nem tűzveszélyes,
egyszerű, tartós
szerkezetű,
gépészre nincs
szükség.**

*Árjegyzéket kívá-
natra küldünk.*

1898. évi forgalom: 26,239 bál.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség

figyelmét

a budapesti

gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

1538/1899. ig. sz.

Hizósértések eladása.

A mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtok (posta, táviró telephon és vasut) állomás négy kerületében elhelyezett és pedig:

a belső mezőhegyesi kerületben levő mintegy	257 darab
a külső	339 ..
a külső fecskési	225 ..
a .. kamarási	137 ..
Összesen:	1258 darab

hizó süldő sertés f. évi november hó 13-án a vezetésem alatt álló miniszterium tanácsstermében zárt írásbeli ajánlatok alapján tartandó árverésen eladásra bocsájtatik.

Venni szándékozók által sajátkezüleg irt és lepecsételt ajánlataik, melyek borítékára „ajánlat a mezőhegyesi hizott sertésekre” feljegyzendő és 1 koronás bélyeggel és a részletes eladási feltételekben megjelölt összegű készpénz, óvadékképes értékpapír, vagy adóhivatali nyugtából álló bánatpénzzel ellátva a mondott napnak, délelőtt 11 óráig, vagyis a tárgyalás megkezdéseig a vezetésem alatt álló miniszteriumhoz nyújtandók be. Később beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok benyújtására kitűzött határidő elteltének vagyis

f. é. november 13-án d. e. 11 órakor

a miniszterium tanácsstermében az ajánlatok felbontatnak és az ajánlat el vagy el nem fogadásáról ajánlattevők november 18-ig értesítettnek fognak. A részletes eladási feltételek a m. kir. gazdasági főigazgatónál (Budapest földmívelésügyi miniszterium palotája II. em. 71. ajtó) és a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál tudhatók meg és a sertések ugyanezen ménesbirtokon megszemlélhetők.

Budapesten, 1899. évi október hó 15 én.

453

Földmívelésügyi minister.

**A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár
részvénytársaság:**
szarvasmarha, borju, juh, kecske,
bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kíséző nélkül lehet feladni.
A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni.
A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő

előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzandók:

Vásárpénztár, Budapest, Ferenczváros,

Levél-, sürgöny, telefonczim: „Vásárpénztár—Budapest.“

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi beesérték háromnegyed részéig
20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat
bármikor, pénzintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri
birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körút 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is aján-
lott intézetünk tiz évi fennállása óta 50,000,000 frnyi kölcsönt
szavatolt meg.

**ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG)**

ezelőtt PFANHAUSER AG.
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)

MINDENNEMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.

Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.

* BUDAPEST *

VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.

(ROYAL SZÁLLODA)

Gabonáinkat Vetőmagvak

értékesítsük a

legelőnyösebb beszerzése és értékesítése

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-utcza 31. szám.

Szuperfoszfát,

chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammon

és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

I^a rézgálicz 98—99%

jegecsekben és örölve, valamint egyéb permetező anyagokat legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRÚT 21.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)